

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ NA OBSZARACH NATURA 2000

W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ 2014-2020

**PUBLIKACJA POWSTAŁA W RAMACH
PROJEKTU „100% NATURY”,
DOFINANSOWANEGO ZE ŚRODKÓW
NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY
ŚRODOWISKA, WOJEWÓDZKIEGO
FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I
GOSPODARKI WODNEJ W KRAKOWIE I
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO”**

I. FINANSOWANIE SIECI NATURA 2000

Zgodnie z prawem Wspólnotowym obowiązek finansowania sieci Natura 2000 spoczywa głównie na państwach członkowskich.

Unia Europejska pomaga jednak w tym zadaniu poprzez stworzenie możliwości integracji potrzeb związanych z zarządzaniem siecią Natura 2000 z innymi liniami budżetowymi UE (co widać na przykładzie: funduszy obszarów wiejskich, regionalnych czy rybołówstwa).

Dlatego też, również w obecnym programowaniu na lata 2014 – 2020 zarządzanie i finansowanie sieci Natura 2000 jest włączone w system europejskich funduszy wspólnotowych.

Pula środków finansowych przeznaczonych na zarządzanie siecią w obecnym okresie finansowania została wyraźnie zwiększona. Stało się tak, gdyż potrzebujemy do 2020 roku zapewnić 100% poprawę stanu zachowania i ochrony siedlisk i 50 % poprawę stanu zachowania gatunków. Oczywiście mowa tutaj o gatunkach i siedliskach o znaczeniu dla Wspólnoty, czyli tych chronionych w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

A wszystko to po to, aby zapewnić bezpieczeństwo społeczno-gospodarcze, które tak ściśle związane jest i wynika z równowagi ekosystemów oraz bogactwa biologicznego (bioróżnorodności). Czyli mówiąc prościej nie będziemy zdrowym i stabilnym gospodarczo społeczeństwem bez zdrowych i stabilnych ekosystemów.

Pamiętajmy, że jednym z celów utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 (największa ciec obszarów chronionych na świecie) było zagwarantowanie, że zmiany w zakresie użytkowania gruntów w całej Europie będą dokonywały się w sposób bardziej zrównoważony i z mniejszą szkodą dla przyrody. Do sieci Natura 2000 należą obszary szczególnie istotne z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności a obejmujące określone typy siedlisk przyrodniczych i gatunków, zagrożonych wskutek zmian użytkowania i zarządzania gruntami.

II. NOWA PERSPEKTYWA FINANSOWANIA 2014 - 2020

Polska jest największym beneficjentem dotacji z UE. W nowej perspektywie finansowania na lata 2014 – 2020 otrzymamy 82,5 mld euro.

Dlaczego otrzymujemy środki z UE ?

Głównym kryterium przydziału środków finansowych przez UE jest poziom produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca. Ponieważ w Polsce poziom PKB na mieszkańca osiąga niecałe 70% średniego poziomu UE (jedynie woj. mazowieckie przekroczyło granicę 75%) przyznano nam największe finansowanie.

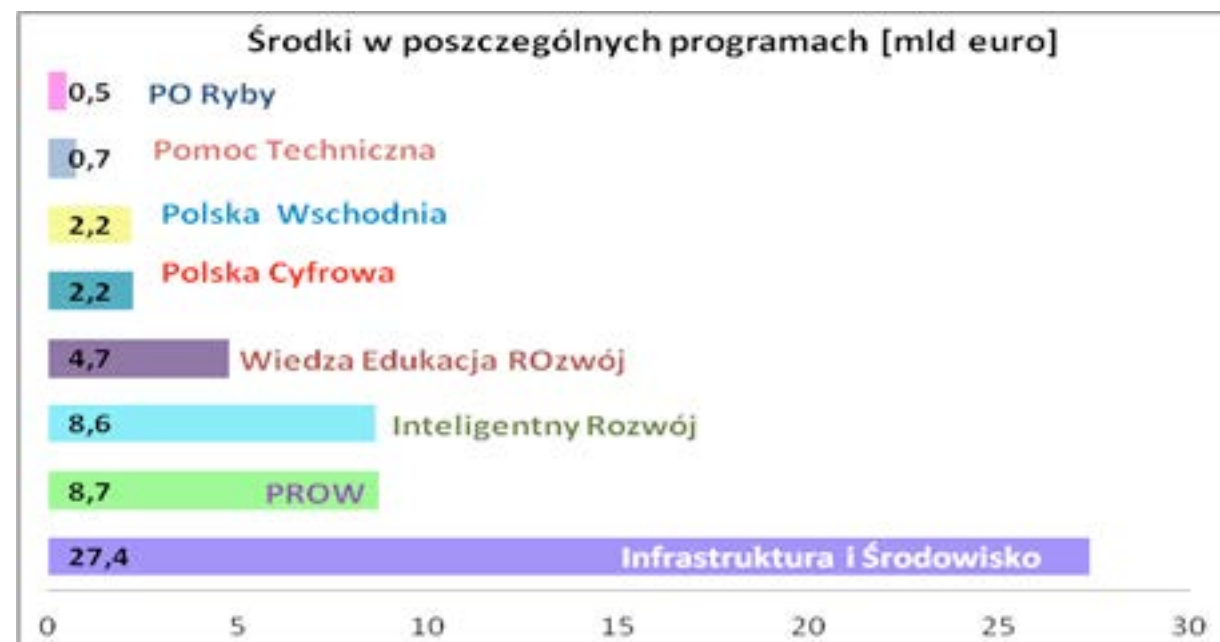
Dofinansowanie przeznaczone będzie między innymi na wzmocnienie działań z zakresu innowacji, przedsiębiorczości, badań i rozwoju, zielonej energii, informatyzacji społeczeństwa, czy wykluczenia społecznego.

Źródło: <http://pomorskiewunii.pomorskie.eu>

PERSPEKTYWA NA LATA 2014-2020 JEST WDRAŻANA W POLSCE POPRZEZ:

- 6 krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju:
 - Program Infrastruktura i Środowisko
 - Program Inteligentny Rozwój
 - Program Wiedza Edukacja Rozwój
 - Program Polska Cyfrowa
 - Program Polska Wschodnia
 - Program Pomoc Techniczna
- Ponadto realizowane będą także 2 programy operacyjne zarządzane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
 - Program Rybactwo i Morze

- Ponadto realizowany będzie także Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,7 mld euro. Będą to głównie programy o międzynarodowym charakterze oraz kładące nacisk na współpracę polskich beneficjentów z zagranicznymi partnerami. Przykładowe przedsięwzięcia realizowane ponad granicami mogą dotyczyć ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska, rozbudowy infrastruktury, rozwoju przedsiębiorczości oraz edukacji.

III.A GDZIE W TYCH PROGRAMACH SZUKAĆ ŚRODKÓW NA DZIAŁANIA REALIZOWANE NA NATURZE 2000?

Głównymi źródłami finansowania sieci Natura 2000 w perspektywie 2014 – 2020 są:

- Oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie.
 - Dolnośląskie - 2,25 mld euro
 - Kujawsko-Pomorskie - 1,9 mld euro
 - Lubelskie - 2,23 mld euro
 - Lubuskie - 0,9 mld euro
 - Łódzkie - 2,25 mld euro
 - Małopolskie - 2,87 mld euro
 - Mazowieckie - 2,08 mld euro
 - Opolskie - 0,9 mld euro
 - Podkarpackie - 2,1 mld euro
 - Podlaskie - 1,21 mld euro
 - Pomorskie - 1,86 mld euro
 - Śląskie - 3,47 mld euro
 - Świętokrzyskie - 1,36 mld euro
 - Warmińsko-Mazurskie - 1,72 mld euro
 - Wielkopolskie - 2,45 mld euro
 - Zachodniopomorskie - 1,6 mld euro

1. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Zważywszy na długą europejską tradycję rolniczą i tę związaną z leśnictwem, prawie 25 % obszarów sieci Natura 2000 pokrywa się z terenami przeznaczonymi pod uprawy; 10% stanowią łąki, a 50% to tereny leśne.

Aby zapewnić prawidłowe zarządzanie i gospodarowanie tymi chronionymi terenami konieczny jest odpowiedni system wsparcia finansowego. Dlatego też w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na wsparcie obszarów Natura 2000 przeznaczono 460 mln EUR. Finansowanie objęte zostały między innymi takie działania jak: ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 oraz ekstensywna gospodarka na łąkach i pastwiskach.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej. Zgodnie z którymi, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Polska jest największym beneficjentem środków przeznaczonych na rolnictwo w nowej perspektywie finansowania 2014 - 2020. Przewiduje się, że 30 proc. wydatków na PROW trafi na działania związane z ochroną środowiska i klimatem. Z PROW płacone będą także dopłaty do trudnych warunków gospodarowania (tzw. ONW).

CELE PROW NA LATA 2014 – 2020:

- Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.
- Najważniejszym zadaniem jest zwiększenie konkurencyjności i rentowności gospodarstw rolnych. Na ten cel przewidziano aż ok. 1/3 jego budżetu.
- Prawie 20 proc. środków z nowego PROW ma trafić do gospodarstw prowadzących działalność rolniczą, która nie szkodzi środowisku naturalnemu oraz klimatowi.
- Kolejne zadanie to wspomaganie rozwoju terenów wiejskich i podniesienie atrakcyjności gospodarczej tych obszarów (nie tylko rolniczych, ale także produkcji).
- Zmieniono wsparcie działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”. W nowym rozdaniu, wysokość pomocy będzie uzależniona od rodzaju inwestycji. Najwyższe wsparcie będzie przysługiwało na rozwój produkcji roślin - do 900 tys. zł. Na inne inwestycje związane z produkcją zwierzęcą - wsparcie wyniesie do 500 tys. zł., a na pozostałe przedsięwzięcia czy zakupy w gospodarstwie będzie można otrzymać dofinansowanie w wysokości do 200 tys. zł.
- Nadal będą promowani młodzi rolnicy, którzy oprócz większych dopłat bezpośrednich, będą mogli liczyć na „premie” na start - wynoszące 100 tys. zł, ale teraz wypłata nastąpi w dwóch etapach: najpierw 80 proc., a po zrealizowaniu inwestycji i udokumentowaniu wydatków - pozostałe 20 proc.
- Nowym wsparciem w PROW 2014-2020 będzie premia udzielana na restrukturyzację małych gospodarstw. Będą one mogły dostać 60 tys. zł na inwestycje w poprawę swojej dochodowości, a kiedy zwiększą swoją rentowność będą mogły korzystać z innych form wsparcia z PROW. Natomiast jeżeli właściciel małego gospodarstwa zdecyduje się na jego sprzedaż, wówczas będzie mu przysługiwać rekompensata w wysokości 120 proc. dopłat, które otrzymywałby do 2020 r.

KTO MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O WSPARCIE Z PROW ?

- jednostki naukowe i uczelnie,
- publiczne i prywatne podmioty doradcze (CDR, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, izby rolnicze),
- szkoły rolnicze lub szkoły leśne, lub centra kształcenia ustawicznego, lub centra kształcenia praktycznego prowadzone przez JST lub organy administracji rządowej,
- inne podmioty prowadzące działalność szkoleniową, konsorcja tworzone przez ww. podmioty,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (PGLLP),
- rolnik aktywny zawodowo,
- rolnik prowadzący działalność rolniczą w celach zarobkowych lub grupa rolników,
- rolnik, osoba fizyczna, osoba prawna,
- podmiot utworzony przez co najmniej dwóch producentów, wytwarzających produkty rolne lub środki spożywcze w ramach systemów jakości, zwany „zespołem promocyjnym”,
- starosta, gmina, powiat (lub ich związki),
- stowarzyszenie, fundacja lub związki stowarzyszeń,
- grupy operacyjne na rzecz innowacji,
- konsorcja tworzone przez publiczne i prywatne podmioty doradcze oraz PGLLP
- Lokalne Grupy Działania.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020 REALIZOWANY BĘDZIE POPRZEZ:

- 14 działań
- 35 poddziałań
- 42 typy operacji
- 6 priorytetów rozwoju obszarów wiejskich

PROW BĘDZIE REALIZOWAŁ WSZYSTKIE SZEŚĆ PRIORYTETÓW WYZNACZONYCH DLA UNIJNEJ POLITYKI ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014 – 2020, A MIANOWICIE:

- **Priorytet 1** ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.
- **Priorytet 2** Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.
- **Priorytet 3** Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- **Priorytet 4** Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.
- **Priorytet 5** Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.
- **Priorytet 6** Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

DZIAŁANIA /PODDZIAŁANIA:

I. TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA:

- Wsparcie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności
- Wsparcie na demonstracje i działania informacyjne

II. USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW:

- Wsparcie dla korzystających z usług doradczych (pomoc rolnikom lub właścicielom lasów)
- Wsparcie na szkolenia doradców

III. SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

- Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości żywności
- Wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych

IV. INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE

- Pomoc na inwestycje w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych)
- Inwestycje w przetwórstwo/marketing i rozwój produktów rolnych (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych)
- Poddziałanie scalanie gruntów (?)

V. PRZYWRACANIE POTENCJAŁU PRODUKCJI ROLNEJ ZNISZCZONEGO W WYNIKU KLĘSK ŻYWIŁOWYCH I KATASTROF ORAZ WPROWADZANIE ODPOWIEDNIH DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH

- Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze w celu ograniczenia skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (działania/inwestycje zapobiegawcze)
- Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (działania odtworzeniowe)

VI. ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

- Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników)
- Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej)
- Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (restrukturyzacja małych gospodarstw)
- Rozwój przedsiębiorczości – Rozwój usług rolniczych.

- Płatności dla rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (dla rolników przekazujących małe gospodarstwa).

VII. PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA MIEJSCOWOŚCI NA OBSZARACH WIEJSKICH

- Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii (zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, budowa lub modernizacja dróg lokalnych)
- Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej
- Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, i powiązanej infrastruktury

VIII. ZALESIANIE I TWORZENIE TERENU ZALESIONEGO

IX. TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW

X. DZIAŁANIE ROLNOŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE

- Płatności w ramach zobowiązań rolnośrodowiskowo-klimatycznych:

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

- Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie:

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie.

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

XI. ROLNICTWO EKOLOGICZNE

- Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne
- Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego

XII. PŁATNOŚCI DLA OBSZARÓW Z OGRANICZENIAMI NATURALNYMI LUB INNymi SZCZEGÓLNYMI OGRANICZENIAMI (OBSZARY O NIEKORZYSTNYCH WARUNKACH GOSPODAROWANIA ONW)

- Płatności dla obszarów górskich (ONW typ górski)
- Płatności dla obszarów nizinnych (ONW typ nizinny),
- Płatności dla obszarów specyficznych (ONW typ specyficzny)

XIII. WSPÓŁPRACA

- Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa.

XIV. LEADER

- Wsparcie przygotowawcze.
- Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
- Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania.
- Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji

Jak ubiegać się o dopłaty rolno – klimatyczne kiedy gospodarujemy na obszarze Natura 2000?

1. Zgłosić się do doradcy rolnośrodowiskowego w Ośrodku Doradztwa Rolniczego w gminie, który wstępnie zakwalifikuje gospodarstwo do określonego pakietu oraz przygotowuje plan działalności rolnośrodowiskowej,
2. W przypadku wyboru pakietów przyrodniczych (4 i 5) skontaktować się z ekspertem przyrodniczym. Ekspert wykona dokumentację przyrodniczą: ornitologiczną lub botaniczną (wyjątek: Ekstensywne użytkowanie na OSO, gdzie dokumentacja taka nie jest wymagana). Koszty poniesione na wykonanie dokumentacji będą zwrócone po przyznaniu dopłat. Kontakty do ekspertów można znaleźć na stronie www.cdr.gov.pl
3. Ustalić, czy teren jest położony na obszarze Natura 2000, co daje możliwość uzyskania dodatkowych dopłat. Lokalizację działek można sprawdzić m.in. na portalu <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
4. Wypełnić odpowiedni wniosek o płatność, znajdujący się na stronie www.armir.gov.pl
5. Po sporządzeniu planu działalności rolnośrodowiskowej, złożyć wniosek wraz z wymaganymi załącznikami w Biurze Powiatowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W celu bieżącej weryfikacji informacji na temat udziału w programie rolno-klimatyczny warto odwiedzić strony Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Centrum Doradztwa Rolniczego: <http://www.minrol.gov.pl> oraz <http://www.cdr.gov.pl/>, a także Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa <http://www.arimr.gov.pl/>.

W ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego realizowane będą następujące pakiety, wśród których przewidziano także dodatkowe płatności dla rolników gospodarujących na obszarach Natura 2000 lub posiadających w swoich gospodarstwach siedliska naturalne:

Pakiety:

1. Rolnictwo zrównoważone (400 zł/ha);
2. Ochrona Gleb i wód (543 zł/ha międzyplony, 450 zł/ha pasy ochronne);
3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych (1964 zł/ha);
4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (600-1300 zł/ha);
5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (600 – 1300 zł/ha);
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie (750 zł/ha – uprawa, 1000 zł/ha – wytwarzanie nasion/materiału siewnego);
7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie (360-1600 w zależności od gatunku).

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:

Głównymi celami tego pakietu jest:

- poprawa warunków bytowania zagrożonych gatunków ptaków, których siedliska lęgowe są związane z trwałymi użytkami zielonymi występującymi na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO), poprzez dostosowanie użytkowania do wymogów gatunków ptaków gniazdujących na łąkach i pastwiskach oraz ekstensyfikację gospodarowania na obszarach OSO pakiet ten dotyczy więc tzw. „obszarów ptasich”
- utrzymanie bądź przywrócenie właściwego stanu lub zapobieganie pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej, chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach, poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk. Dotyczy więc zarówno „obszarów ptasich” jak i „siedliskowych”.

Pakiet ten ukierunkowany jest na ograniczanie nawożenia, stosowanie odpowiednich ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu na cennych siedliskach przyrodniczych lub siedliskach zagrożonych gatunków ptaków, znajdujących się na obszarach Natura 2000, co pozytywnie wpływa na różnorodnośćbiologiczną.

Kwoty i wielkość wsparcia:

- ekstensywne użytkowanie na OSO (obszary ptasie) : 600 zł/ha,
- rycyk (a także kszyc, krwawodziób, czajka): 890 zł/ha,
- wodniczka: 1199 zł/ha,
- dubelt (a także kulika wielkiego): 1070 zł/ha,
- derkacza: 642 zł/ha
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe: 1276 zł/ha,

- zalewowe łąki selernicowe i słonorośla: 1043 zł/ha,
- murawy: 1300 zł/ha,
- półnaturalne łąki wilgotne: 911 zł/ha,
- półnaturalne łąki świeże: 1083 zł/ha,
- torfowiska: 600 zł/ha (wymogi obowiązkowe) lub 1206 zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).

Koszty transakcyjne/ koszty przystąpienia do pakietu:

Kosztem transakcyjnym związanym z przystąpieniem do realizacji tego pakietu jest koszt wykonania dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego, w której określone jest występowanie i stan cennych siedlisk przyrodniczych lub zagrożonych gatunków ptaków oraz uszczegółowione są wymogi użytkowania rolniczego.

Koszty transakcyjne są uzależnione od wyjściowej powierzchni siedliska, na której będzie realizowany pakiet oraz od obecności lub braku planów zadań ochronnych/planów ochrony (PZO/PO) – w przypadku obecności PZO/PO, ekspertyza ma jedynie charakter uzupełniający i doprecyzowujący wymogi wynikające z PZO/PO.

W pierwszym lub kolejnych (w przypadku konieczności dokonania zmiany w istniejącej dokumentacji, związanej ze zwiększeniem powierzchni) latach okresu zobowiązania, płatność będzie powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych, zróżnicowaną w zależności od istnienia PZO/PO i nie większą niż 20% rocznej stawki płatności na dane siedlisko.

Wymogi, jakie muszą zostać spełnione w ramach Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:

1. Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
2. Obowiązek posiadania dokumentacji przyrodniczej wykonanej przez eksperta przyrodniczego (wyjątek: Ekstensywne użytkowanie na OSO);
3. Obowiązek zachowania wszystkich trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje dzikiej przyrody;
4. Na obszarze objętym Pakietem 4 zakazuje się:
 - a) przeorywania, wałowania, stosowania osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej;
 - b) włókowania w okresie:
 - od 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.),
 - od 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
 - c) stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
 - d) tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych, za wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód wykorzystując istniejące systemy melioracyjne do wymogów siedliskowych gatunków/siedlisk będących przedmiotem ochrony w pakiecie jeżeli takie działania zostaną szczegółowo opisane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej;
 - e) składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku).

WYMOGI JAKIE MUSZĄ ZOSTAĆ SPEŁNIONE W PRZYPADKU OCHRONY SIEDLISK LĘGOWYCH PTAKÓW:

1. OCHRONA SIEDLISK LĘGOWYCH DERKACZA

Źródło: www.wikipedia.org

UŻYTKOWANIE KOŚNE I KOŚNO-PASTWISKOWE :

- zakaz nawożenia;
- zakaz wapnowania;
- zakaz bronowania;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu;
- jeden pokos w ciągu roku, w terminie od 1 sierpnia do 31 października;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co rok całej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi;
- dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;

2. OCHRONA SIEDLISK LĘGOWYCH RYCYKA

(KSZYKA, KRWAWODZIOBA, CZAJKI)

Źródło: www.wikipedia.org

UŻYTKOWANIE KOŚNE I KOŚNO-PASTWISKOWE :

a) Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- zakaz wapnowania;
- zakaz bronowania;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
- zakaz nawożenia w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego i pastwiskowego.

b) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- Dwa pokosy w ciągu roku:
- pierwszy pokos w terminie 15 czerwca do 15 lipca,
- drugi pokos w terminie 15 sierpnia do 31 października,
- W uzasadnionych przypadkach użytkowanie jednokośne w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej - w terminie od 15 czerwca do 31 października.

- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20 % powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.

c) wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- wypas przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, w sezonie od 15 maja do 15 czerwca oraz przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem po 15 czerwca do 31 października;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek corocznego wykoszenia niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 sierpnia do 15 listopada;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi.

3. OCHRONA SIEDLISK LĘGOWYCH WODNICZKI

Źródło: www.wikipedia.org

UŻYTKOWANIE KOŚNE I KOŚNO-PASTWISKOWE:

- zakaz nawożenia, zakaz wapnowania i zakaz bronowania;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu;

KOSZENIE:

- jeden pokos w roku lub
- koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata (wyłącznie w przypadku, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej) w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku;
- w przypadku corocznego koszenia pozostawienie fragmentów nieskoszonych: od 15 do 85% powierzchni działki rolnej (procent powierzchni nieskoszone określony przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej). W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi;
- dopuszczalny wypas przed pokosem lub po pokosie, w terminie od 15 maja do 31 lipca przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, a w terminie od 1 sierpnia do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści i uzasadni taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

4. OCHRONA SIEDLISK LĘGOWYCH DUBELTA

(KULIKA WIELKIEGO)

Źródło:
www.mateuszmatysiak.pl

UŻYTKOWANIE KOŚNE, PASTWISKOWE I KOŚNO-PASTWISKOWE

a) Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- zakaz wapnowania;
- zakaz bronowania;
- zakaz nawożenia przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym i pastwiskowym;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu w przypadku użytkowania kośnego i kośno-pastwiskowego lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego.

b) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- Koszenie:
- jeden lub dwa pokosy w roku (ilość pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej): pierwszy pokos w terminie: od 10 lipca do 31 lipca, drugi pokos w terminie: od 15 sierpnia do 31 października lub w szczególnych przypadkach koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata (jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej) w ww. terminach
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi;
- w przypadku corocznego koszenia pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej (lub w szczególnych przypadkach w odniesieniu do turzycowisk, zwłaszcza kępiastych, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej, pozostawienie 50% powierzchni działki rolnej nieskoszonej). W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania

powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;

- przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.
- c) Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:
- wypas przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem w sezonie od 15 maja do 10 lipca oraz przy obsadzie zwierząt od 0,5 do 1,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem po 10 lipca do 31 października;
 - dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
 - obowiązek corocznego wykoszenia nieodojadów (raz w roku) w terminie od 15 sierpnia do 15 listopada;
 - obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy nieodojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi.

WYMOGI W PRZYPADKU EKSTENSYWNEGO UŻYTKOWANIA NA OSO

UŻYTKOWANIE KOŚNE, PASTWISKOWE I KOŚNO-PASTWISKOWE:

A) WYMOGI OBOWIĄZKOWE DLA WSZYSTKICH TYPÓW UŻYTKOWANIA:

- ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
- zakaz bronowania.

B) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU KOŚNYM:

- koszenie w terminie od dnia 15 czerwca do 30 września, nie więcej niż dwa pokosy w roku;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. Fragment nieskoszony przy pierwszym i drugim pokosie jest ten sam w danym roku. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszczalny wypas zarówno po pierwszym jak i po drugim pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

C) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU PASTWISKOWYM:

- wypas przy minimalnej obsadzie zwierząt wynoszącej 0,5 DJP/ha, a maksymalnej 1,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem;
- wypas w sezonie pastwiskowym trwającym od 1 maja do 15 października na obszarach do 300 m n.p.m. lub od 20 maja do 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m.;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek wykaszania niedojadów raz w roku, w terminie do 31 października;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi.

WYMOGI W PRZYPADKU OCHRONY CENNYCH SIEDLISK:

1. ZMIENNOWILGOTNE ŁĄKI TRZĘŚLICOWE

Użytkowanie kośne.

W uzasadnionych przypadkach, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej możliwy wypas po pokosie.

WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU KOŚNYM:

- zakaz: nawożenia, wapnowania, bronowania;
- częstość koszenia: jeden pokos co roku lub co dwa lata (określone przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej);
- termin koszenia – od 1 września do 31 października (w uzasadnionych przypadkach od 15 do 30 czerwca, np. w sytuacjach wkraczania roślin niepożądanych w tym zbiorowisku, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej);
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 0,5 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszczalny wypas po pokosie, jednak nie wcześniej niż od 1 września do 15 października przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

2. ZALEWOWE ŁĄKI SELERNICOWE I SŁONOROŚLA

Użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe, naprzemienne (w niektórych latach pastwiskowe, a w niektórych kośne).

A) WYMOGI OBOWIĄZKOWE DLA WSZYSTKICH TYPÓW UŻYTKOWANIA:

- Zakaz: nawożenia, wapnowania, bronowania.

B) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU KOŚNYM:

- obowiązek jednego lub dwóch pokosów w ciągu roku (liczba pokosów doprecyzowana w dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego);
- terminy koszenia - od 15 czerwca do 30 września;

- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

C) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU PASTWISKOWYM:

- wypas przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, w sezonie od 1 maja do 15 października;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy określi to w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek corocznego wykoszenia niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi.

3. MURAWY

Użytkowanie pastwiskowe.

W uzasadnionych przypadkach, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej, dopuszczalne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub naprzemienne (w niektórych latach pastwiskowe, a w niektórych kośne).

A) WYMOGI OBOWIĄZKOWE DLA WSZYSTKICH TYPÓW UŻYTKOWANIA:

- zakaz: nawożenia, wapnowania, bronowania.

B) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU PASTWISKOWYM:

- wypas przy obsadzie zwierząt od 0,3 DJP do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem w terminie od 1 maja do 15 października;
- obowiązkowe wykaszanie niedojadów raz w roku lub raz na 2 lata w terminie od 1 sierpnia do 31 października;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi.

C) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU KOŚNYM:

- Koszenie:
- jeden pokos co roku lub
- jeden pokos co dwa lata (w szczególnych przypadkach określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej) w terminie od 1 sierpnia do 31 października;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W dwóch kolejnych pokosach (wykonywanych w odstępie roku lub 2 lat) należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 0,5 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszczalny wypas przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, w terminie od 1 maja do 15 października (jeżeli ekspert przyrodniczy określi w dokumentacji przyrodniczej).

4. PÓLNATURALNE ŁĄKI WILGOTNE

Użytkowanie kośne.

W uzasadnionych przypadkach, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej możliwy wypas po pokosie, przy użytkowaniu jednokośnym.

A) WYMOGI OBOWIĄZKOWE DLA WSZYSTKICH TYPÓW UŻYTKOWANIA:

- nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
- zakaz: wapnowania, bronowania.

B) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU KOŚNYM:

- Koszenie - jeden lub dwa pokosy w roku (liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej) w terminie od 15 czerwca do 30 września;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi;

- dopuszczalny wypas po pokosie, jednak nie wcześniej niż od 15 lipca do 15 października, przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

5. PÓLNATURALNE ŁĄKI ŚWIEŻE

Użytkowanie kośne, pastwiskowe lub naprzemienne (w niektórych latach pastwiskowe, a w niektórych kośne).

W uzasadnionych przypadkach, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej możliwy wypas po pokosie przy użytkowaniu jednokośnym.

A) WYMOGI OBOWIĄZKOWE DLA WSZYSTKICH TYPÓW UŻYTKOWANIA:

- nawożenie dopuszczalne do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
- zakaz bronowania;
- wapnowanie dopuszczalne po wykonaniu niezbędnych w tym zakresie analiz glebowych i uzgodnieniu z ekspertem przyrodniczym.

B) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU KOŚNYM:

- jeden lub dwa pokosy w roku (liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej);
- koszenie w terminie od 15 czerwca do 30 września;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych - 15-20% powierzchni działki rolnej. W przypadku zastosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić ten sam fragment działki rolnej nieskoszony. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, po pokosie w terminie do 15 października, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

C) WYMOGI OBOWIĄZKOWE PRZY UŻYTKOWANIU PASTWISKOWYM:

- wypas przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP do 1,0 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, w sezonie od 1 maja do 15 października;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy określi to w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek corocznego wykoszenia niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października;

- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi.

6. TORFOWISKA.

1. WYMOGI OBOWIĄZKOWE:

- zakaz wydobywania torfu, zakaz zalesiania, zakaz nawożenia i wapnowania, zakaz wykorzystywania sprzętu mechanicznego powodującego naruszenie wierzchniej warstwy gleby; zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy, zakaz bronowania, obowiązek usuwania odpadów pochodzenia antropogenicznego;
- wycięcie wskazanych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej zarośli i podrostu drzew w pierwszym roku wdrażania wariantu w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku;
- koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów lub wycinanie tych odrośli co roku lub raz na 2 lata (częstotliwość koszenia określona na poziomie dokumentacji przyrodniczej przez eksperta przyrodniczego) w terminie od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przymy, stogi lub brogi.

2. WYMOGI UZUPEŁNIAJĄCE (O KONIECZNOŚCI ZASTOSOWANIA WYMOGU DECYDUJE EKSPERT PRZY RODNICZY):

- koszenie runi od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku (raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat zobowiązania, jednak nie częściej niż co dwa lata, co określi ekspert przyrodniczy na poziomie dokumentacji przyrodniczej);
- dopuszcza się pozostawienie do 20% powierzchni nieskoszonej (co określa ekspert przyrodniczy na poziomie dokumentacji przyrodniczej);
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przymy, stogi lub brogi.

RODZAJ WSPACIA

Płatności w ramach tego pakietu są przyznawane corocznie przez okres 5-letniego zobowiązania, beneficjentom, którzy dobrowolnie przyjmują na siebie zobowiązanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne w zakresie tego pakietu. Płatność w całości lub w części rekompensuje utracony dochód i dodatkowo poniesione koszty.

Płatność przyznawana jest do trwałych użytków zielonych na obszarach Natura 2000, w tym nie tylko użytków rolnych określonych w ramach płatności bezpośrednich.

Warunki kwalifikowalności

Oczywici płatność w ramach tego pakietu przyznawana jest beneficjentowi, jeżeli posiada on gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni

użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha.

Płatność rolnośrodowiskowo-klimatyczna jest przyznawana w wysokości:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Dla obszarów Natura 2000 położonych w granicach Parków Narodowych nie stosuje się progów degresywności.

Stawka płatności jest ustalona na podstawie bilansu kosztów i korzyści gospodarstwa podejmującego działania w ramach Pakietu 4. W ramach poniesionych kosztów uwzględniono utracony dochód z tytułu ekstensyfikacji produkcji (w tym zmniejszenie wartości siana) oraz koszty związane z trudnością koszenia. W przypadku niektórych siedlisk przyrodniczych i siedlisk lęgowych ptaków stawka płatności została pomniejszona o korzyści wynikające ze zmniejszonej wartości plonu spowodowanej opóźnieniem koszenia.

PAKIET 5 CENNE SIEDLISKA POZA OBSZARAMI NATURA 2000 (600 – 1300 ZŁ/HA);

Celem tego pakietu jest: spełnienie wymogów w ramach pakietu prowadzi do utrzymania bądź przywrócenia właściwego stanu lub zapobiegania pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych, określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach poza obszarami Natura 2000, poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk.

Pakiet ukierunkowany jest na ekstensyfikację gospodarowania, stosowanie odpowiednich ilości i terminów wykonywanych pokosów lub intensywności wypasu na cennych siedliskach przyrodniczych, znajdujących się poza obszarami Natura 2000, co wpływa pozytywnie na różnorodność biologiczną.

WYMOGI, JAKIE MUSZĄ ZOSTAĆ SPEŁNIONE W RAMACH PAKIETU 5. CENNE SIEDLISKA POZA OBSZARAMI NATURA 2000:

1. Obowiązek posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej;
2. Obowiązek posiadania dokumentacji przyrodniczej wykonanej przez eksperta przyrodniczego;
3. Obowiązek zachowania wszystkich trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje dzikiej przyrody;
4. Na obszarze objętym Pakietem 5. zakazuje się:
 - a) przeorywania, wałowania, stosowania osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej;
 - b) włókania w okresie:
 - od 1 kwietnia do 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.),
 - od 15 kwietnia do 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
 - c) stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
 - d) tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych, za wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód wykorzystując istniejące systemy melioracyjne do wymogów siedliskowych gatunków/siedlisk będących przedmiotem ochrony w pakiecie jeżeli takie działania zostaną szczegółowo opisane przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej;
 - e) składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku).

SIEDLISKA OBJĘTE PAKIETEM:

1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe
2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla
3. Murawy
4. Półnaturalne łąki wilgotne
5. Półnaturalne łąki świeże
6. Torfowiska

STAWKA PŁATNOŚCI UZALEŻNIONA JEST OD TYPU SIEDLISKA:

- zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe: 1276 zł/ha,
- zalewowe łąki selernicowe i słonorośla: 1043 zł/ha,
- murawy: 1300 zł/ha,
- półnaturalne łąki wilgotne: 911 zł/ha,
- półnaturalne łąki świeże: 1083 zł/ha,
- torfowiska: 600 zł/ha (wymogi obowiązkowe) lub 1206 zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).

PŁATNOŚĆ ROLNOŚRÓDOWISKOWO-KLIMATYCZNA JEST PRZY- ZNAWANA W WYSOKOŚCI:

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

W RAMACH DZIAŁANIA IV. INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE ZAPLANOWANO PODDZIAŁANIE WSPARCIE INWESTYCJI W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

OPIS RODZAJU OPERACJI:

Gospodarstwa rolne położone na obszarach Natura 2000 napotykają na szereg wymogów związanych z obowiązkiem realizacji zadań ochronnych przewidzianych dla danego obszaru. Plany ochrony obszarów Natura 2000 odnoszą się zwłaszcza do gospodarowania na trwałych użytkach zielonych. Stąd w zakres PROW 2014-2020 włączony został instrument wsparcia inwestycji związanych z rolniczym wykorzystaniem łąk i pastwisk oraz produkcją zwierzęcą, prowadzonymi zgodnie z wymogami ochrony środowiska.

RODZAJ WSPARCIA:

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.

KOSZTY KWALIFIKOWALNE

- Zakup sprzętu do produkcji i zbioru roślin na trwałych użytkach zielonych, w tym urządzeń do usuwania drzew i krzewów oraz selektywnego usuwania chwastów i roślin inwazyjnych.
- Wyposażanie pastwisk.
- Budowa budynków inwentarskich i wyposażenia do produkcji zwierzęcej w celu rozwoju chowu zwierząt trawożernych, zapewniających racjonalne wykorzystanie użytków zielonych w gospodarstwie.

WARUNKI KWALIFIKOWALNOŚCI:

- Pomoc może być przyznana na inwestycje dotyczące gospodarstwa położonego na obszarze Natura 2000.
- W gospodarstwie zachowana zostanie obsada zwierząt, wynikająca z planu zadań ochronnych lub, gdy program ochrony nie określa dopuszczalnej obsady zwierząt – maksymalnie 2 DJP/ha.
- W przypadku inwestycji związanych z rozwojem produkcji zwierzęcej pomoc dotyczy produkcji zwierząt trawożernych na bazie trwałych użytków zielonych należących do gospodarstwa.

ZASADY DOTYCZĄCE USTALANIA KRYTERIÓW WYBORU:

- Preferowane będą gospodarstwa posiadające dużą powierzchnię trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000.
- Preferowane będą operacje obejmujące inwestycje ściśle związane z wymogami, jakie wynikają dla gospodarstwa z planu ochrony obszaru Natura 2000.

- Preferowane będą operacje realizowane przez młodych rolników.

KWOTY I STAWKI WSPARCIA (MAJĄCE ZASTOSOWANIE):

- 60% kosztów kwalifikowalnych operacji w przypadku młodych rolników,
- 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku pozostałych operacji.

MAKSYMALNA WYSOKOŚĆ POMOCY UDZIELONEJ JEDNEMU BENEFICJENTOWI I NA JEDNO GOSPODARSTWO ROLNE NIE MOŻE PRZEKROCZYĆ:

- 200 tys. zł – jeśli na inwestycje niezwiązane z budową lub modernizacją budynków inwentarskich
- 500 tys. zł – jeśli operacja obejmuje budowę, modernizację budynków inwentarskich lub adaptację innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie,

UWAGA ! Dodatkowe zapisy/warunki dot. Natura 2000 pojawiające się w PROW:

W przypadku ich realizacji na obszarach NATURA 2000 oraz innych obszarach chronionych - zgodnie z planami zadań ochronnych i planami ochrony przewidzianymi odrębnymi przepisami dla takich terenów, a w przypadku braku tych planów – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013, poz. 627). (np. przy scalaniu gruntów dot. beneficjentów – starosta).

Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów.

Niezbędna jest ochrona potencjału środowiskowego obszarów wiejskich przejawiającego się zróżnicowaniem ekosystemów naturalnych i półnaturalnych zależnych od rolnictwa, które tworzą w polskim krajobrazie strukturę mozaikową. Analiza SWOT wskazuje, że kondycja niektórych siedlisk przyrodniczych oraz populacji roślin i zwierząt związanych z ekosystemami zależnymi od rolnictwa i leśnictwa wymaga szczególnej ochrony lub restytucji (a więc stosowania odpowiednich praktyk w produkcji rolniczej), zarówno na obszarach Natura 2000 jak i poza nimi. Niezbędne jest także utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, które poprzez ekstensywną strukturę użytkowania ziemi przyczyniają się do zachowania walorów krajobrazowych i sprzyjają różnorodności biologicznej obszarów wiejskich. Ponadto, w celu ułatwienia migracji zwierząt i ochrony różnorodności biologicznej (ale także zwiększenia retencji wodnej, poprawy mikroklimatu i ograniczenia procesów erozyjnych) istotny jest wkład istniejących i możliwych do utworzenia elementów krajobrazu rolniczego w tworzenie korytarzy i enklaw ekologicznych (np. poprzez racjonalne zalesianie marginalnych gleb, zachowanie elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje dzikiej przyrody).

2. PROGRAM INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO (POIŚ)

W ramach programu Infrastruktura i Środowisko przewidziano 27,41 mld euro. Po Programach Regionalnych jest to fundusz z największym budżetem.

KTO MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O WSPARCIE W RAMACH TEGO PROGRAMU ?

- Jednostki samorządu terytorialnego,
- Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
- Administracja publiczna,
- Służby publiczne inne niż administracja,
- Instytucje ochrony zdrowia,
- Instytucje kultury, nauki i edukacji,
- Duże przedsiębiorstwa,
- Małe i średnie przedsiębiorstwa,
- Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (osie priorytetowe):

1. ZMNIEJSZENIE EMISYJNOŚCI GOSPODARKI

- wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
- poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- promowanie strategii niskoemisyjnych;
- rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.

2. OCHRONA ŚRODOWISKA, W TYM ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

- rozwój infrastruktury środowiskowej;
- dostosowanie do zmian klimatu;
- ochrona i zahamowanie spadku różnorodności biologicznej;
- poprawa jakości środowiska miejskiego.

3. ROZWÓJ SIECI DROGOWEJ TEN-T I TRANSPORTU MULTIMODALNEGO

- rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
- transport intermodalny, morski i śródlądowy.

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych osi, jak i dokumentacji konkursów o dofinansowanie znaleźć można w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych. 29 października 2015 r. wiceminister infrastruktury i rozwoju Waldemar Sługocki zatwierdził zaktualizowany Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (wersja 1.1) (SzOOP).

4. INFRASTRUKTURA DROGOWA DLA MIAST

- poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).

5. ROZWÓJ TRANSPORTU KOLEJOWEGO W POLSCE

- rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.

6. ROZWÓJ NISKOEMISYJNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO W MIASTACH

- infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.

7. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO

- rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
- budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
- rozbudowa terminala LNG.

8. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ROZWÓJ ZASOBÓW KULTURY

- inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.

9. WZMOCNIENIE STRATEGICZNEJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ZDROWIA

- wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
- wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

10. POMOC TECHNICZNA

- pomoc techniczna

W KTÓRYCH OSIACH PRIORYTETOWYCH MOŻNA ZNALEŹĆ FUNDUSZE NA REALIZACJĘ INWESTYCJI ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY?

OŚ PRIORYTETOWA II – OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU:

Obejmuje zakres 2 celów tematycznych:

1 CEL TEMATYCZNY 5

Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski i katastrofy oraz monitoring środowiska

Co może być finansowane, jakie działania:

- Opracowanie planów zadań/ planów ochrony dla wszystkich obszarów chronionych (Natura2000)
- Wsparcie monitoringu środowiska i adaptacji do zmian klimatu
- Odtworzenie i zachowanie właściwego stanu gatunków i siedlisk
- Wzmocnienie usług ekosystemowych
- Promowanie zachowań ekologicznych

WYBÓR PROJEKTÓW: tryb konkursowy i pozakonkursowy

W zakresie działań dotyczących poprawy bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałania suszy projekty wybierane do dofinansowania będą musiały wynikać z planów gospodarowania wodami (PGW) na obszarach dorzeczy.

2 CEL TEMATYCZNY 6

Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

Działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

Planowane obszary wsparcia w ramach tego celu to:

- opracowanie dokumentów strategicznych
- poprawa bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie suszy
- zwiększanie retencji (w tym małej retencji)
- zagospodarowanie wód opadowych
- ochrona brzegów morskich
- rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń

- wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego
- wsparcie systemu monitorowania środowiska
- edukacja w zakresie zmian klimatu
- opracowanie zasad kontroli i zwalczania w środowisku przyrodniczym gatunków obcych
- wykonywanie wielkoobszarowych inwentaryzacji cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków
- doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (wyłącznie ośrodki podlegające parkom narodowym)
- prowadzenie działań informacyjno- edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów

WYBÓR PROJEKTÓW: TRYB KONKURSOWY I POZAKONKURSOWY

W trybie pozakonkursowym planuje się m.in. przedsięwzięcia związane z:

- opracowaniem planów zadań ochronnych dla obszarów N2000
- opracowaniem zasad kontroli i zwalczania w środowisku przyrodniczym gatunków obcych
- wykonywaniem wielkoobszarowych inwentaryzacji cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków
- wspieraniem zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo.

Szczegółowe informacje na temat tego programu można znaleźć pod linkiem:

<https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/>

Można skorzystać także z Centralnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich

(ul. Żurawia 3/5, 00-503 Warszawa) pn. - pt. 8.00-18.00, sob. 10.00-14.00 tel. 22 626 06 32, 22 626 06 33

3. PROGRAM RYBACTWO I MORZE (PO RYBY)

Fundusz ma za zadanie wspomaganie implementacji Wspólnej Polityki Rybołówstwa, która ma na celu zapewnienie zrównoważonego wykorzystywania zasobów morskich terytorium Unii Europejskiej.

Wspólna Polityka Rybołówstwa na lata 2014 – 2020 ma za zadanie wprowadzenie zrównoważonych połowów ryb, które nie będą zagrażały populacją poszczególnych gatunków i zapewnią ich funkcjonowanie w przyszłości.

Działania/ projekty finansowane z funduszu mają przede wszystkim w istotny sposób przyczynić się do zachowania różnorodności biologicznej w szczególności w obszarach morskich Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000.

Polska otrzymała w ramach tego projektu ponad 500 milionów euro. Była to 4 największa alokacja przyznana przez Komisję Europejską państwom członkowskim w perspektywie 2014 – 2020 (większe alokacje otrzymały tylko takie kraje jak Hiszpania, Francja i Włochy).

PROGRAM OPERACYJNY RYBY 2014-2020 ZAKŁADA REALIZACJĘ SZĘŚCIU (POZA POMOCĄ TECHNICZNĄ) PRIORYTETÓW:

1. PROMOWANIE ZRÓWNOWAŻONEGO, INNOWACYJNEGO I KONKURENCYJNEGO RYBOŁÓWSTWA;
2. WSPIERANIE ZRÓWNOWAŻONEJ, INNOWACYJNEJ I KONKURENCYJNEJ AKWAKULTURY (CHÓW I HODOWLA ORGANIZMÓW WODNYCH)
3. WSPIERANIE WDRAŻANIA WSPÓLNEJ POLITYKI RYBOŁÓWSTWA;
4. ZATRUDNIENIE I SPÓJNOŚĆ TERYTORIALNA NA OBSZARACH RYBACKICH;
5. WSPIERANIE WPROWADZANIA DO OBROTU I PRZEWARZANIA;
6. ZINTEGROWANA POLITYKA MORSKA
7. POMOC TECHNICZNA

WSPARCIEM W RAMACH TEGO PROGRAMU OBJĘTE ZOSTANIE RYBOŁÓWSTWO:

- morskie,
- śródlądowe oraz
- akwakultura,
- i w niewielkim zakresie także przetwórstwo.

CO NOWEGO W PO RYBY 2014 – 2020 ?

- W ramach nowego PO RYBY możliwe będzie finansowanie usług z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury;
- Młodzi hodowcy będą mogli ubiegać się o pomoc finansową na zakładanie przedsiębiorstw (akwakultury);
- Możliwe będzie finansowanie mające na celu zwiększanie potencjału miejsc hodowli akwakultury (identyfikowanie i tworzenie map obszarów o warunkach najlepiej dopasowanych do rozwoju akwakultury);
- Dodatkowo możliwe będzie finansowanie ubezpieczenia zasobów akwakultury (ubezpieczenie może pokrywać straty ekonomiczne powstałe m. in. w związku z klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi i chorobami w akwakulturze.).

Szczegółowe informacje na temat tego Funduszu można znaleźć na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

<http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PO-RYBY-2014-2020>

4. PROGRAMY REGIONALNE

Celem programów regionalnych jest wspieranie rozwoju wszystkich 16 regionów Polski. Fundusze te zarządzane są nie przez władze centralne, a przez Zarządy Województwa – Urzędy Marszałkowskie.

ŚRODKI UNIJNE W PROGRAMACH REGIONALNYCH:

- Dolnośląskie - 2,25 mld euro
- Kujawsko-Pomorskie - 1,9 mld euro
- Lubelskie - 2,23 mld euro
- Lubuskie - 0,9 mld euro
- Łódzkie - 2,25 mld euro
- Małopolskie - 2,87 mld euro
- Mazowieckie - 2,08 mld euro
- Opolskie - 0,9 mld euro
- Podkarpackie - 2,1 mld euro
- Podlaskie - 1,21 mld euro
- Pomorskie - 1,86 mld euro
- Śląskie - 3,47 mld euro
- Świętokrzyskie - 1,36 mld euro
- Warmińsko-Mazurskie - 1,72 mld euro
- Wielkopolskie - 2,45 mld euro
- Zachodniopomorskie - 1,6 mld euro

GŁÓWNE GRUPY BENEFICJENTÓW:

- jednostki samorządu terytorialnego
- związki i stowarzyszenia jst
- jednostki organizacyjne jst
- administracja rządowa
- Przedsiębiorcy
- Lokalne Grupy Działania
- ośrodki edukacji ekologicznej
- jednostki naukowe
- PGL Lasy Państwowe i jednostki organizacyjne
- organizacje pozarządowe, w tym regionalne i lokalne organizacje turystyczne
- podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi, np. parki krajobrazowe
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- szkoły wyższe, ich związki i porozumienia, instytucje oświatowe
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną i działające w sferze ochrony środowiska.

PRZYKŁADY PRZEDSIĘWZIĘĆ DO DOFINANSOWANIA NA POZIO- MIE REGIONALNYM (EFRR):

- wsparcie systemu regionalnego (w szczególności parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody), tj. ochrony in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk, w tym na obszarach Natura 2000,
- przygotowanie planów ochrony dla w/w obszarów,
- tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime

- (np. parków miejskich, banków genowych, ogrodów botanicznych, ekoparków),
 - rozwój infrastruktury związanej z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo (w tym na obszarach nadmorskich i przybrzeżnych) wraz z promocją - połączenie ochrony wartości przyrodniczych i zwiększenia atrakcyjności turystycznej,
 - budowa i modernizacja infrastruktury związanej z powstrzymaniem procesu utraty różnorodności biologicznej, ochroną i przywróceniem właściwego stanu siedlisk i gatunków (również na obszarach chronionych),
 - działania informacyjno-edukacyjne związane z ochroną środowiska, prowadzone komplementarnie i w uzupełnieniu do kampanii ogólnopolskich,
 - rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (np. w parkach krajobrazowych i rezerwach przyrody),
 - sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej gmin (w porozumieniu z GDOŚ).

Szczegółowe informacje o programach regionalnych najlepiej sprawdzać na stronach internetowych poszczególnych Urzędów Marszałkowskich. Tam też znaleźć można informacje o kolejnych terminach składania wniosków o dofinansowanie.

Dolnośląskie: <http://rpo.dolnyslask.pl/>

Kujawsko-Pomorskie: <http://www.mojregion.eu/index.php/strona-glowna-rpo>

Lubelskie: <http://rpo.lubelskie.pl/>

Lubuskie: <http://rpo.lubuskie.pl/>

Łódzkie: <http://www.rpo.lodzkie.pl/>

Małopolskie: <http://www.rpo.malopolska.pl/>

Mazowieckie: <http://rpo.mazowia.eu/>

Opolskie: <http://rpo.ocrg.opolskie.pl/>

Podkarpackie: <http://www.rpo.podkarpackie.pl/>

Podlaskie: <https://rpo.wrotapodlasia.pl/>

Pomorskie: <http://www.rpo.pomorskie.eu/>

Śląskie: <https://rpo.slaskie.pl/>

Świętokrzyskie: <http://www.rpo-swietokrzyskie.pl/>

Warmińsko-Mazurskie: <http://rpo.warmia.mazury.pl/>

Wielkopolskie: <http://www.wrpo.wielkopolskie.pl/>

Zachodniopomorskie: <http://www.rpo.wzp.pl/>

Co ciekawe, np. w RPO Małopolska można było dostać dodatkowe punkty podczas oceny wniosków, jeśli projekt realizowany był na formach ochrony przyrody w tym na Naturze 2000.

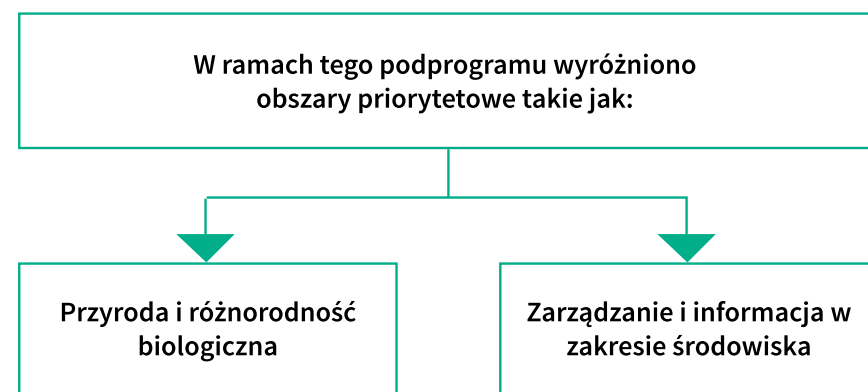
5. PROGRAM LIFE

Life jest głównym europejskim instrumentem finansowym na rzecz środowiska. Jest to jedyny instrument dedykowany wyłącznie środowisku i zapewniający środki finansowe na jego ochronę. Począwszy od 1992 r. LIFE zapewnił współfinansowanie ponad 4 tysiące projektów (4170) w całej UE, w tym 69 z Polski. W latach 2007 – 2013 LIFE dysponował całkowitym budżetem w wysokości 2,143 mld EUR.

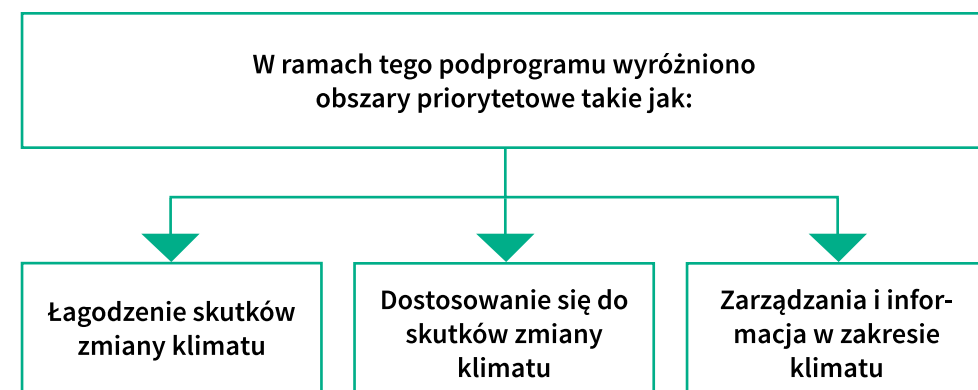
Na okres 2014 – 2020 budżet ten został zwiększony do prawie 3,5 mld EUR (to tej pory budżet tego funduszu nigdy nie był tak wysoki). W nowej perspektywie finansowania na lata 2014 - 2020 Komisja oprócz zwiększenia budżetu zwiększyła także elastyczność i uprościła zasady.

W ramach nowego LIFE na 2014 – 2020 wyróżniono podprogramy:

- **program działań na rzecz środowiska** - będzie wspierać działania w dziedzinach tj.: środowisko i efektywność wykorzystania zasobów oraz zarządzanie w zakresie ochrony środowiska i informacja;

- **podprogram działań na rzecz klimatu** - będzie wspierać działania w następujących dziedzinach: łagodzenie zmian klimatu, przystosowanie do zmian klimatu, zarządzanie w zakresie zmian klimatu i informacja.

Priorytety natomiast obejmą: obszary Natura 2000, woda, odpady i powietrze, a duży nacisk kładziony będzie na projekty komplementarne z innymi projektami unijnymi i krajowymi instrumentami finansowymi oraz większą skalę terytorialną.

KTO MOŻE BYĆ BENEFICJENTEM PROGRAMU LIFE?

Beneficjentami programu mogą być w zasadzie wszyscy zainteresowani, tj.:

- zarówno prywatni przedsiębiorcy, jak i
- administracja rządowa czy
- organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką środowiskową.

W Polsce, rolę Krajowego Punktu Konsultacyjnego LIFE pełni od 2008 roku Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Wnioskodawcy, którzy chcą, by NFOŚiGW włączył się finansowo w realizację projektu mogą składać do NFOŚiGW osobne wnioski o udzielenie dofinansowania przedsięwzięć LIFE ze środków krajowych. Każdego roku termin przyjmowania wniosków do NFOŚiGW oraz do KE publikowany jest wraz z formularzami wniosków. W roku 2015 wnioski o współfinansowanie projektów LIFE ze środków NFOŚiGW można było składać do 6 lipca, a termin składania wniosków LIFE do KE uzależniony jest od priorytetu.

Beneficjent może więc łącznie ze środków KE i NFOŚiGW uzyskać dofinansowanie przedsięwzięcia nawet do wysokości 95% kosztów kwalifikowanych. Dofinansowanie mogą otrzymać zarówno Beneficjenci koordynujący projektów realizowanych na terenie Polski, jak również polscy współbeneficjenci projektów międzynarodowych.

Linki:

- <https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>
- <http://ec.europa.eu/environment/life/>
- <http://www.neemo.eu/index.html>
- Natura 2000, Biuletyn Komisji Europejskiej o przyrodzie i bioróżnorodności, nr 31 Styczeń 2012 r.
- Natura 2000, Biuletyn Komisji Europejskiej o przyrodzie i bioróżnorodności, nr 32 Czerwiec 2012 r.
- Investing in Natura 2000, dokument Komisji Europejskiej
- <http://natura2000.gdos.gov.pl/>
- http://www.gdos.gov.pl/Categories/view/202/Natura_2000

6. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (NFOŚIGW)

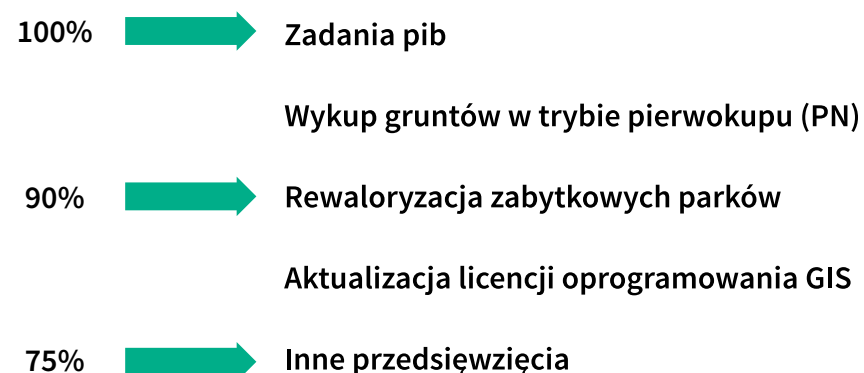
Narodowy Fundusz ma już ponad 25 lat doświadczenia w finansowaniu projektów z zakresu ochrony przyrody i środowiska.

W nowej ofercie programowej Narodowego Funduszu na lata 2015 – 2020 między innymi znalazło się zadanie 4.1 Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej, gdzie część 1 dotyczy ochrony obszarów i gatunków cennych przyrodniczo.

Nabory wniosków odbywać się będą poprzez dwa tryby: konkursowy oraz ciągły. Warto więc sprawdzać regularnie stronę internetową Funduszu, aby nie przegapić ogłoszenia o naborze.

W ramach Funduszu udzielane będą dotacje, pożyczki oraz pożyczki na zachowanie płynności.

JAK DUŻA BĘDZIE INTENSYWNOŚĆ DOFINANSOWANIA Z NARODOWEGO FUNDUSZU?

LIMITY KOSZTÓW PROJEKTU:

- 2 mln złotych to maksymalny koszt dotacji
- 300 tys. złotych to minimalny koszt dotacji (wyjątki określone w programie).

KTO MOŻE SIĘ STARAĆ O ŚRODKI Z NFOŚIGW ?

- Państwowe jednostki budżetowe oraz Parki Narodowe.
- Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, parki krajobrazowe i ich zespoły.
- Uczelnie wyższe, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk.
- Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
- Jednostki organizacyjne PGL Lasy Państwowe, jednostki naukowe.
- Przesiębiorcy.
- Od 2010 także osoby fizyczne oraz wspólnoty mieszkaniowe

Przedsięwzięcia jakie mogą być realizowane przy wsparciu z tego Funduszu określone są dla poszczególnych naborów wg zasad niewypierania środków UE. Mogą się w nich znaleźć m.in. takie przedsięwzięcia jak:

- wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku;
- przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidowanie ich skutków dla środowiska;
- działania związane z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz prowadzenie monitoringu przyrodniczego;
- przedsięwzięcia związane z przywracaniem chronionych gatunków roślin lub zwierząt;
- przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody, w tym urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;

- zadania związane ze zwiększaniem lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach i likwidacją tych szkód, spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne;
- współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi;
- przygotowywanie dokumentacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, niepodlegających zwrotowi;
- współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezzwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej;
- inne zadania służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa.

Uwaga ! Podczas oceny wniosku zwraca się uwagę między innymi na:

- Ocena planowanego efektu ekologicznego – wpływ na realizację wskaźników programu priorytetowego.
- Ranga ochrony obszaru / gatunku, którego dotyczy przedsięwzięcie (Można więc zdobyć dodatkowe punkty jeśli projekt realizowany jest np. na obszarach Natura 2000).
- Priorytet przedsięwzięcia.
- Konieczność i pilność realizacji przedsięwzięcia z punktu widzenia wpływu na przedmiot ochrony.

Jednym z najważniejszych zadań Narodowego Funduszu jest sprawne i efektywne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej (głównie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko), Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Krajowego Systemu Zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) oraz unijnego Instrumentu Finansowego LIFE+.

Głównym celem wdrażanych przez Narodowy Fundusz instrumentów finansowych jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Wdrażanie projektów ekologicznych, które uzyskały lub uzyskają wsparcie finansowe ze środków zagranicznych oraz dofinansowanie tych przedsięwzięć ze środków Narodowego Funduszu, służy osiągnięciu założonych efektów ekologicznych, wynikających z podjętych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych (<https://www.wikipedia.org/>).

GŁÓWNE OBSZARY WSPARCIA UDZIELANEGO PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ TO:

- ochrona wód (inwestycje wodno-kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków);
- gospodarka wodna i likwidacja nadzwyczajnych zagrożeń (inwestycje przeciwpowodziowe, likwidacja skutków powodzi, osuwiska);
- ochrona ziemi (gospodarka odpadami, likwidacja szczególnych zagrożeń środowiska (tzw. bomb ekologicznych), rekultywacja terenów zdegradowanych), poszukiwania źródeł energii geotermalnej;
- ochrona klimatu (poprawa efektywności energetycznej, odnawialne źródła energii, inteligentne sieci energetyczne);
- ochrona przyrody (współfinansowanie projektów PO liŚ, LIFE, wsparcie parków narodowych);
- edukacja ekologiczna (głównie projekty nieinwestycyjne realizowane przez organizacje pozarządowe, państwowe jednostki budżetowe, jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, media).

Wszystkie obszary działania wymienione są szczegółowo w art. 400a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

Przydatne linki:

<https://www.nfosigw.gov.pl/>

Informacje o planowanych naborach wraz z terminami składania wniosków:

<https://www.nfosigw.gov.pl/nabor-wnioskow/art,138,informacja-o-planowanych-naborach-w-roku-2015.html>

7. WOJEWÓDZKIE FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (WFOŚIGW)

16 niezależnych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW) wraz z Narodowym Funduszem (NFOŚiGW) stanowią trzon polskiego systemu finansowania przedsięwzięć służących ochronie środowiska. Instytucje te wykorzystują zarówno środki krajowe jak i zagraniczne.

! Pamiętać jednak należy, że wfoś i nfoś są instytucjami kompletnie od siebie niezależnymi, które podlegają zupełnie innym organom, posiadają osobne budżety oraz plany działań.

Jednak nfoś i wfośiGW są dla siebie ważnymi partnerami (działają w oparciu o Ustawę Prawo ochrony środowiska ale również „Wspólną Strategię działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.”).

NA PODSTAWIE ZAWARTYCH UMÓW REALIZUJĄ WIELE WSPÓLNYCH PROGRAMÓW NP.:

- usuwanie bomb ekologicznych,
- usuwania wyrobów azbestowych,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i podłączeń do sieci kanalizacyjnych,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

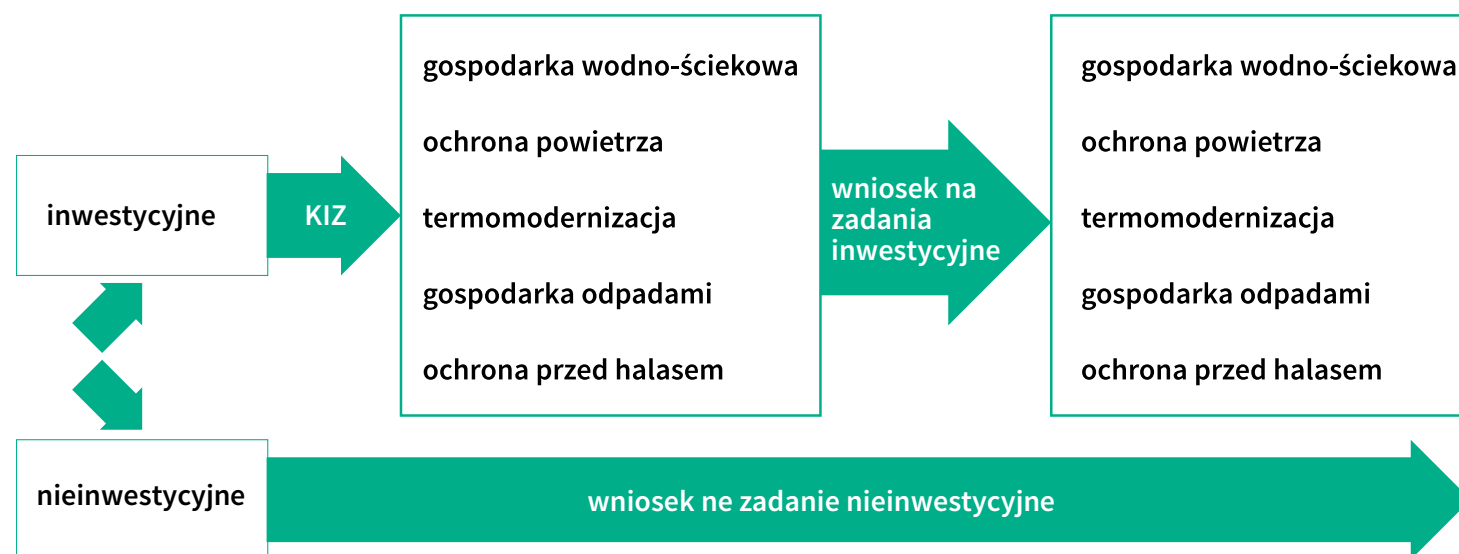
PONIŻEJ PODAJEMY PRZYKŁADY ZADAŃ JAKIE MOGĄ UZYSKAĆ DOFINANSOWANIE W RAMACH DZIAŁALNOŚCI WFOŚIGW:

I. ZADANIA INWESTYCYJNE Z ZAKRESU

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji
- ochrony przed hałasem

II. ZADANIA NIEINWESTYCYJNE, M.IN.

- edukację ekologiczną
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody)
- państwowy monitoring środowiska
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną.
- Warto pamiętać, że w przypadku realizacji zadań inwestycyjnych przed złożeniem do wfoś wniosku należy wcześniej złożyć dodatkowo Kartą Informacyjną Zadania.

Źródło: <http://www.wfos.krakow.pl>

Szczegółowych informacji na temat zakresu ogłaszanych konkursów jak i terminów składania wniosków najlepiej szukać na stronach poszczególnych funduszy ochrony środowiska. Warto pamiętać, że wfoś często organizują tzw. „dni otwarte” podczas których można uzyskać odpowiedzi na nurtujące nas pytania bezpośrednio od pracowników konkretnego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.